

udalosti zo života školy, zaujímavosti, kultúra, ale aj zábava a poučenie

2

Základná škola Na bielenisku PEZINOK

“Lahko odpustíme dieťaťu, že sa bojí tmy, skutočnou tragédiou je, keď sa ľudia boja svetla.”

ŽIACKY PARLAMENT

ROZHOVOR - ING. SILVIA VANIŠOVÁ

JÚLIUS BALCO - SPISOVATEĽ V NAŠOM MESTEĽI

AKO NÁJSŤ ŠŤASTIE

HISTÓRIA KRIMINALISTIKY

SLOVNÍK LATINSKÝCH CITÁTOV

Uzávierka tohto čísla bola 4.5.2022

Redakčná rada - osičky

Redakčná rada: Nina Valuchová (6.C), Martin Turinič (7.A),
Juliana Halčinová (5.C), Kristína Patáková (7.A)

Kružok vedie: p. učiteľ Ihracký, p. učiteľka Milková

O grafickú stránku časopisu sa stará: Peter Lupták

Všetkým prispievateľom veľmi pekne ďakujeme. Rovnako ďakujeme za spoluprácu aj pani riaditeľke, pani zástupkyniam, všetkým pani učiteľkám, pánom učiteľom a pani vychovávateľkám.

Výzva pre žiakov i učiteľov našej školy: Ak máte nejaké zaujímavé príspevky vhodné do nášho školského časopisu, budeme radi, keď nám ich poskytnete. Môžu to byť slohové práce, básne či iné literárne dielka, referáty, projekty, komiksy a pod. Rovnako budeme radi, ak nám dáte vedieť o všetkom zaujímavom, čo ste robili na vyučovaní či mimo neho - exkurzie, návštevy výstav, divadiel, športové podujatia, rôzne súťaže, slávnosti, netradičné vyučovacie hodiny a i. Svoje námety môžete dať niektorej z „osičiek“ alebo priniesť pani učiteľke Milkovej, pánovi učiteľovi Ihrackému alebo Luptákovi. S potešením za vami prídeme, a ak sa nám bude váš návrh páčiť, tematiku spracujeme a uverejníme.

ÚVOD

- Úvodník 4

UDALOSTI

- Julius Balco, spisovateľ v našom meste 5

ŽIVÉ SLOVÁ

- Domov 6

ŽIACKY PARLAMENT

- Naše zasadnutia 8

ROZHOVOR

- Ing. Silvia Vanišová 10

LITERÁRNE OKIENKO

- Ako nájsť šťastie 12
- Z pera našich žiakov 13

KRIMINALISTIKA

- História kriminalistiky 14

JAZYKY

- Slovník latinských citátov 16

TECHNICKÉ OKIENKO

- Video-editačné programy 18

HALUZE A HALÚZKY 20**ŠPORT**

- Športové úspechy našich detí 22

ZÁBAVA

- Kvíz o šťastí 24
- Geografický kvíz 26
- Vtipy 27
- Tajnička 26

GALÉRIA

- Tvorba žiačok 7.B 30

ÚVODNÍK

Milí naši čitatelia,

chceme sa vám opäť prihovoriť prostredníctvom nasledujúcich strán, ktoré sme s láskou a veselou jarnou náladou pripravili pre všetkých, ktorí sa chcú dozvedieť niečo o živote v našej škole. A to vám musím prezradiť, je veru naozaj rozmanitý, pestrý, často nepredvídateľný... presne ako jarné počasie. No stále je to časopis o nás – vás a našom BIELENISKU.

Školský rok sa nám pomaly prehupol do poslednej tretiny a mnohí už len rátajú, koľko dní nám ostáva do vytúžených letných prázdnin. No kým prídeme do cieľa, čaká nás ešte drina, pot, nervy, bifľovanie, aby sme dostali tú najkrajšiu odmenu v podobe vysvedčenia. Aby vám tieto dni ubiehali rýchlejšie a boli pre vás veselšie a slnečnejšie, zalistujte si v OSE a verte, pri čítaní mnohých príspevkov sa vám objaví široký úsmev na tvári.

Ak si chcete oddýchnuť, osemsmerovka je tým pravým relaxom, no ak si chcete naštartovať svoje kolieska v hlave, určite si spravte geografický kvíz. Dozviete sa tiež veľa zaujímavostí nielen o známom spisovateľovi, či našej pani učiteľke, no rozšírite si svoje vedomosti aj v oblasti kriminalistiky. A pre tie poetickejšie duše sme pripravili krásne kresby, básne a úvahy.

Tak sa riadne z plných pľúc nadýchnite (od zajtra, 21.4., konečne bez rúšok ☺) a hor sa do čítania!

S láskou Vaša redakčná rada

Nina Hasová

JULIUS BALCO

SPISOVATEĽ V NAŠOM MESTE

Julius Balco sa narodil 28.2.1948 v Cíferi, od svojich 2 rokov žil v Pezinku. Vyštudoval vysokú školu právnickú, ale táto práca ho veľmi nebavila.

Bol známy spisovateľ, ktorý najskôr písal pre dospelých. Za túto prácu dostal rôzne ocenenia. Pracoval tiež ako redaktor v časopise.

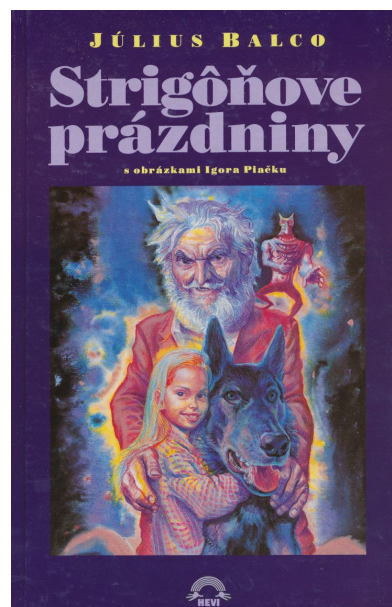
Keď sa mu narodila dcéra Kamilka, začal písať rozprávky pre deti. Najznámejšími knižkami sú knižky Strigôňove Vianoce, Strigôňov školský rok a Strigôňove prázdniny.

Opísal v nich mesto Pezinok a tiež rôzne postavy a postavičky, ktoré v našom meste

kedysi žili. Úryvok z knižky Strigôňov školský rok sa dostal aj do našej čítanky. Jeho knižky boli preložené aj do iných jazykov. Podľa týchto knižiek boli spravené aj večerníčky pre deti.

V staršom veku už prestal písať, lebo mal veľké zdravotné problémy. Talent na písanie po ňom zdedila jeho dcéra Kamilka. Prevzala tiež niektoré jeho nápady a pokračuje v jeho práci.

Július Balco zomrel 9.12.2021. Bol veľmi významná osobnosť mesta Pezinok. Bol to brat môjho deda, krstný otec mojej mamy... bude nám chýbať, ale jeho knižky tu zostanú pre všetky deti.

Mgr. Andrea Lisoňová

DOMOV

„Domov sú ruky, na ktorých smieš plakať!“

Miroslav Válek

Domov? Čo vyjadruje to jednoduché a pritom tak krásne slovo? Domov! Aké prosté. Domov je najkrajšie slovo.

Lahko vysloviteľné a znamená pre nás veľmi veľa. Je to vlastne všetko, čo mám, čoho som aj ja súčasťou. To slovo skrýva v sebe celý môj doterajší život a bude sa navždy dotýkať i môjho budúceho ja. Nič na svete mi nenahradí jeho teplé ruky. Je to metaforické vyjadrenie čohosi, čo sa ma bezprostredne týka, čo ma pevne drží. Niečo, čo ma vyvedie zo slepých uličiek ak zablúdím. Vtedy ho tiež potrebujem, on mi podá pomocnú ruku. Je to moje rodisko, moja slobodná vlasť. Je jediný, jedinký. Na tých rukách vyplačem svoju veľkú bolesť, trápenie. Tie nežné ruky ma pohladia a poutierajú mi oči zaplavené slzami. Cítim to neprekonateľné teplo.

Také mať nikdy a niekde mať nebudem. Domov je domov. Jeho ruky, ruky. Cudzina sa mi môže páčiť, môžem sa v nej cítiť príjemne, byť na okamih veselá a šťastná. Lenže ruky domova sú pre mňa viac, sú moje a ja ich. Cudzina má drsné a studené ruky. Môže byť akokoľvek príťažlivá, nemôže mi byť vlastná. Vlastnou ako domov. Domov a jeho ruky – to

je tá moja krajina, ktorá ma vždy prichýli, uchráni pred nebezpečenstvom. Aj keby som prichádzala ako troska, ktorá nič nemá a je biedna, oklamaná, vždy by ma prichýlili. Domov a jeho ruky – to sú moji rodičia, priatelia, ja, my všetci. Je to tiež vzduch, ktorý dýcham, búťľavá vŕba, do ktorej sa môžem vyspovedať bez toho, aby som sa bála. Je to svetlo slnka i jeho teplé lúče. To je moja mama, ktorá ma miluje a pomôže mi keď som chorá. Bdie v noci, je stále pri mne. To je môj otec, ktorý je mojou silnou oporou. Vtedy cítim domov. Viem, že v ňom sa nikdy nesklamem. Bol, je a bude mojim domovom.

V ňom čas stojí. Domov je vtedy, keď všade vidím tmu, len tam je žiara svetla. Je to láska, je to všetko, čo utíši moju rozbúrenú hladinu srdca. Keď plačem, pohojdá ma vo svojom náručí. Zahojí každú ranu spôsobenú životom. Čo ešte je mojim domovom? Je to príroda, jej krásy, tie hrdo vypínajúce sa stromy, lákajúce nekonečnou zeleňou. To ma poteší. Je to maličký a skromný kútik Slovenska. Ruky domova sú mojou kolískou, ktorá mi raz pripomenie zážitky môjho detstva. Raz určite. Sú ako oázy ticha, pokoja, mieru ale aj miesto, kde spoznávam pocity bolesti, utrpenia

i smútku. Pre každého je domov to najlepšie miesto v živote. V ňom nachádzame istotu, porozumenie. Je našim útočiskom. Dáva všetko čo človek potrebuje. Pre niekoho je však niečím vzdialeným, a preto zostáva len túžbou. Navždy sa zaryje do našej pamäti. Tam prežíva človek nezabudnuteľné chvíle.

Môj domov je práve tu, tu kde som, kdežijem a navždy zostanem. Kľáčim na kole-

nách s hrdou vztýčenou hlavou a bozkávam jeho prívetivé ruky. Modlím sa pri jeho nohách s pokorou. Verím, že ma nikdy nevyženie a ak ho opustím budem sa chcieť znovu vrátiť. Prijme ma. Veď som len jeho. Keď myslím na domov, zaleje ma zvláštny pocit, ktorý mi v tej chvíli je veľmi príjemný.

Je to naozaj domov?

O lampe (Ezopova bájka)

Lampa bola na seba veľmi pyšná. Celá sa ligotala a bola naozaj krásna. Dala do nej oleja a keď ju zapálili, vrhala mäkké svetlo po celej miestnosti. „Len sa na mňa pozrite“ vravievala pyšne, „som tá najúžasnejšia lampa. Dávam toľko svetla ako striebriстый mesiac na oblohe. Svetím tak krásne ako mesiac a hviezdy dokopy. Ba čo viac, svetím krajšie ako samotné slnko!“ V tej chvíli zadul do izby cez otvorený oblok vietor. Bol taký silný, že zahasil lampu a izba sa ponorila do tmy. „Vidíš aká si smiešna?“ povedal jej pán domu, keď lampu znova zažínal. „Ako sa opovažuješ prirovnávať k slnku, mesiacu a hviezdám? Ony svietia večne a teba zhasne obyčajný vietor !“

- POUČENIE: Pýcha predchádza pád.

Mgr. Jana Milková

Dostalo sa mi tej cti, aby som napísala príspevok o žiackom parlamente, ktorý aktívne funguje od tohto školského roku na našom Bielenisku. Je pravda, že jeho rozbeh bol trošku náročnejší, a to predovšetkým preto, že nápady na zmeny by aj boli, ale situácia súvisiaca s pandemiou nám nedovolila, aby sme ich realizovali. Našťastie, opatrenia sa uvoľnili a nápady sa na zasadnutiach parlamentu len tak začali hrnúť.

Zopakujme si teda základné fakty o tom, čo je žiacky parlament a ako vlastne funguje... Vybraní aktívni ôsmaci a deviataci sú členmi parlamentu, majú hlasovacie právo a pomáhajú pri organizácii rôznych akcií na škole. Pomáhali napríklad pri zdobení vianočného stromčeka, pri burze kníh, vymysleli a zrealizovali s pani učiteľkou veľkonočné predpoludnie pre prvý stupeň... skrátka, sú takými našimi „škriatkami pomocníkmi“.

Na zasadnutia však môžu chodiť aj žiaci z ostatných tried, ich nápady, návrhy, pripomienky sú vítané a po prekonzultovaní sa mnohé z nich môžu aj zrealizovať.

Všetky aktuálne informácie (o akciách, zasadnutiach...) sa môžete dozvedieť zo školského rozhlasu alebo visia na nástenke pri oddychovej zóne, kde sa nachádza aj schránka, do ktorej môžete hádzať vaše nápady alebo pripomienky.

Ja som sa rozhodla, že pre toto číslo časopisu OSA zozbieram od členov žiackeho parlamentu názory na jeho fungovanie. V prvom rade ma zaujímal dôvod, prečo sa sem vôbec prihlásili... Čo ma veľmi milo prekvapilo, bol fakt, že chceli v prvom rade spríjemniť „pobyt“ na škole ostatným žiakom z nižších ročníkov a chceli, aby ich nápady boli konečne vypočítané, a ak by to bolo možné, aj zrealizované. Mala to byť aj istá forma vďaky za všetky krásne zážitky a chvíle na našej škole.

Keďže deviataci sú tu posledný rok, je veľmi dôležité nájsť nových členov, preto som sa zaujímala o to, čo si myslia, čo by ostatných motivovalo k tomu, aby sa stali súčasťou parlamentu...

Mnohé odpovede smerovali k tomu, aby súčasní členovia poukázali na to, že byť členom parlamentu, je naozaj dôležitá funkcia. Nie je to len o chodení na stretnutia, ale že sa na sedeniach preberajú dôležité veci. Je im tu ponúknutý priestor na vyjadrenie svojho názoru a je to aj cesta k tomu, ako zlepšiť svoj

vzťah ku škole, aby bola každá cesta do školy radosťou a nielen povinnosťou.

Niektoré zmeny sú už viditeľné a veríme, že to takto bude pokračovať aj naďalej. Držte im preto palce a neváhajte sa prísť pozrieť na spoločné zasadnutia. Ste srdečne vítaní 😊

Martin Turinič

Pirátká císt štartuje svoj deň s úsmevom na perách.

ING. SILVIA VANIŠOVÁ

V RÁMCI AKTUÁLNEHO ČÍSLA SME VYSPOVEDALI PANI UČITEĽKU SILVIU VANIŠOVÚ. TÁ SA S NAMI PODELILA O SVOJE SPOMIENKY ČI NÁZORY NA RÔZNORODÉ TÉMY.

✿ **Aké sú podľa Vás znaky úspešného dňa?**

Žiaci poslúchajú, učitelia sa usmievajú a všetci sú naučení tak, ako by mali a nič si nezabúdajú.

✿ **Chceli ste byť vždy učiteľkou?**

Nie, ale stala som sa a teraz tú prácu úplne milujem.

✿ **Ktoré predmety by ste ešte chceli učiť?**

Biológiu a fyziku.

✿ **Ktoré jedlo zo školskej jedálne máte najradšej?**

Segedínsky guláš.

✿ **Je nejaká vec, ktorú máte radi, ale ostatní ju neznášajú?**

Niektorí občias nemajú radi krásny úsmev do nového dňa.

✿ **Keby ste napísala knihu, ako by sa volala?**

Úsmev.

✿ **Ako trávite čas keď neučíte?**

Ako profesionálny šofér za volantom, pirát císt.

✿ **Aký bol Váš najobľúbenejší predmet na základnej škole?**

Matematika, jednoznačne.

✿ **Kam by ste sa chceli pozrieť?**

Ísť si niekedy pozrieť dcéru na olympiádu.

✿ **Ktorú vlastnosť si na iných vážite najviac?**

Úprimnosť, čestnosť a komunikáciu.

✿ **Máte nejaké domáce zvieratko?**

Áno, psíka, labradoríka, volá sa Nero. Neposlúcha, samozrejme.

✿ **Aký je Váš normálny deň?**

Sadnem do auta, pekne sa odveziem do práce. Som v práci, ktorú milujem a následne sa odveziem niekde na tréning. Čiže auto a škola. To je také moje.

✿ **A ako by mal vyzerat' ten ideálny?**

Ja mám každý deň ideálny.

✿ **Čo by ste chceli na škole zmeniť?**

Mohlo by sa zaviesť blokované vyučovanie.

✿ **Aký je Váš najobľúbenejší chemický pokus?**

Taký, ktorý ma vždy prekvapí, že sa nevydarí.

✿ **Aké je Vaše najobľúbenejšie učivo v rámci chémie?**

Atómy a názvoslovie.

✿ **Máte recept na to, ako si zlepšiť náladu?**

Recept nie. Stačí, keď sa už hneď od rána usmievam a je to všetko v poriadku.

✿ **Aký je Váš najväčší úspech?**

Že ma deti majú radi. Že sa navzájom dokážeme tolerovať.

✿ **Aký je Váš najlepší a najhorší zážitok zo školy?**

Najlepší bol vtedy, keď sme v štvrtom ročníku vyvalili dvere a najhorší, keď som dostala štvorku z vlastivedy. Musela som potom za trest žehliť.

Každý je génius, no ak súdite rybu podľa jej schopnosti šplhať sa po stromoch, prežije celý svoj život vo viere, že je hlúpa.

Mgr. Andrea Lisoňová

AKO NÁJSŤ ŠŤASTIE

Ste šťastní?

Šťastie je mentálny alebo emocionálny stav zdravia definovaný pozitívnymi, alebo príjemnými pocitmi od spokojnosti, až po intenzívnu radosť.

Či už tomu hovoríme zdravie, alebo pozitívna psychológia, téme šťastia sa v posledných rokoch venovala rozsiahla pozornosť. Medzi tieto nové pohľady možno zaradiť aj vydanie správy o svetovom šťastí vydanéj Organizáciou spojených národov v rokoch 2012, 2013 a 2015. Podieľali sa na nej psychológovia, experti na zdravie a iní odborníci. Správa rozoberá súčasný stav šťastia vo svete a radí svetovým vládam, aby pre dobro ľudstva venovali šťastiu viac pozornosti.

Prečo? Pretože šťastní ľudia sú zdravší, produktívnejší a spoločnosť má s nimi menej problémov, čo samo osebe musí mať pozitívny vplyv najmä z ekonomického hľadiska.

Treba si uvedomiť, že šťastie spočíva v tom, ako sa vnútorne cítite, prečo sa tak cítite a uvedomiť si, že sa dajú spraviť kroky, hoci drobné, po ktorých zažijete veľké zmeny. Väčšina ľudí uznáva, že by v určitých situáciách chceli prežívať viac šťastia, ale kým nebudú vedieť, čo presne majú preto urobiť, bude to pre nich veľmi všeobecná ambícia. Začnime teda tým, že identifikujeme najsilnejšie a najvýznamnejšie zdroje šťastia a nešťastia. Na základe toho potom pokúste sa prísť na to, aké zmeny by zlepšili váš duševný stav, a čo je rovnako dôležité, ako by ste tieto zmeny mali vykonať.

Kristína Patáková

CHLADNÝ SVET

*Čo sme to za ľudia,
bez duší a tvári?*

Prečo sme všetky šance na lásku premárnili?

*Žijeme životy chladné jak ľad,
sme supy čo striehnu na druhého skrat.*

*Zásoby škaredých slov,
tá nálada našich chladných životov...
zabíja radosť, nepatrný úsmev v tvári,
prečo sme stále len nespokojní?*

*Hľadáme dôvody prečo je to také zlé,
lenže my sami si za zatrpknutosť môžeme.*

*Sami sme si strojcami našich životov,
tých pekných aj zlých momentov. Nepekné
spôsoby nám čierne rúcho šijú,
temné sily nám na bratstvo vijú. Viac sa smiať,
lepšie veci brať,
vždy sa krásne usmievať,
to pomáha v nás dobro pestovať.*

NESPRAVODLIVOSŤ

Svet je blázon.

*Spravodliví do tmy padajú,
zlí si nespravodlivo život užívajú.*

*Bez následku ublížia čistým
tým spôsobom istým.*

*Láska ti balamutí hlavu,
dostáva ťa do klamu,
vidíš všetko no nevidíš nič,
mozog v tme a v srdci gýč.*

*Pýtam sa prečo je to tak,
že z bieleho sa čierne stáva,
že láska s tebou ľahko zamáva?*

*Že dobré vyparí sa
a zlému prepečie sa.*

*Zrazu len ležíš v hrobe
a ten kto ťa do neho dostal žije si tam hore.*

*Čistá duša, biely orgován,
už dávno nie je, čierny havran ho ozobal.*

To je nespravodlivosť.

Mgr. Andrea Lisoňová

HISTÓRIA KRIMINALISTIKY

KRIMINALISTIKA VZNIKLA AKO VÝSLEDOK SPOLOČENSKEJ
POTREBY AKTÍVNE BOJOVAŤ SO ZLOČINOM.

1.ČASŤ

Ľudská spoločnosť vo svojom vývoji postupne zaviedla pravidlá **svojej organizácie (vznikol štát)**, pravidlá **správania sa ľudí (vzniklo právo)**, objasňovania zločinov, metódy získavania priznania, pravidlá súdneho procesu, výkon trestu... chýbali však prostriedky, ktoré by umožňovali spoločnosti so zločinom aktívne bojovať. Viest' aktívny boj so zločinom znamená mať k dispozícii metódy, ktoré nie sú založené na náhode, ale ktoré svojou cieľavedomou aplikáciou prinášajú pozitívne výsledky. História kriminalistiky je prakticky história kriminalistických metód.

Podľa poznatkov z histórie možno s vysokou pravdepodobnosťou povedať, že **prvou kriminalisticko-taktickou metódou bol výsluch**. Avšak ak by sme sledovali vývoj **kriminalistickej techniky**, na základe zachovaných záznamov, možno rovnako presne konštatovať, že prvá metóda, použitá v boji so zločinom **bola metóda antropometrická**. Táto umožňovala opis osoby na základe rozmerov vybraných častí ľudského tela a je

spojená s menom francúzskeho kriminalistu Alfonsa Bertillona, ktorý túto metódu prezentoval v práci „Portrait parlé“ (Opisovanie osôb).

Významný priekopník kriminalistiky bol kriminalista nemeckého pôvodu Rudolf Archibald Reiss. Cenný je jeho podiel na rozvoji **kriminalistickej chémie**, ale aj **kriminalistickej fotografie** a jeho práca „La photographie judiciaire“ (Súdna fotografia, 1903), ktorá sa stala základnou učebnicou v kriminalistike. Najviac sa oceňuje jeho pôsobenie inštitucionálnom zabezpečovaní kriminalistiky. Zakladal kriminalistické ústavy vo Švajčiarsku, Srbsku, v Južnej Amerike, v Brazílii v mestách Rio de Janeiro a Sao Paulo a činný bol aj v cárskom Rusku.

Vedecké základy klasifikácie obrazcov papilárnych línií pre kriminalistické účely definoval Francois Galton. Za autora pojmu „**daktyloskopia**“ sa považuje Juan Vucetich, kriminalista ktorý pôsobil v Buenos Aires.

Jeho práce „Dactiloscopia comparada – El nuevo sistema argentino“ (1904) a „O problema da identificacao“ (1905), nadobudli svetový význam.

Základné dielo kriminalistiky je dielo autora Dr. Hansa Grossa považovaného za zakladateľa vedeckej kriminalistiky - „Handbuch für Untersuchungsrichter als System der Kriminalistik“ /Príručka pre vyšetrojúceho sudcu ako kriminalistický systém, 1893/. Prof. Hans Gross bol rakúsky kriminalista a profesor trestného práva. Založil kriminalistický ústav pri univerzite v Grazi (Rakúsko) - Kriminalistisches Institut der Universität in Graz. Historická kriminalistika svojho zakladateľa Dr. Hansa Grossa bola prvou policajnou vedou.

Významnou postavou v cárskom Rusku bol kriminalista E.F. Burinskij, ktorý sa zaslúžil o zavádzanie vedeckých argumentov. Vybudoval **Štátne petrohradské laboratórium pre súdnu fotografiu** (pred rokom 1910) a kabinety pre vedeckú expertízu v Petrohrade, Moskve, Kyjeve, Odese a presadzoval, aby expertíza slúžila ako „vedecké“ kritérium „hodnotenia“ dôkazov.

Po prvej svetovej vojne sa začína prejavovať v oblasti kriminalistiky vplyv medzinárodnej spolupráce, v roku 1923 Medzinárodná policajná konferencia v New Yorku položila základ medzinárodnej spolupráce a uskutočnila medzinárodný kriminálno-policajný kongres vo Viedni. Tam sa začal vydávať prvý medzinárodný časopis pre kriminalistiku a bezpečnosť, „Internationale offentliche Sicherheit“.

Vo Francúzsku vzniká v rokoch 1932-1936 prvá encyklopédia kriminalistického vzdelania autora Dr. Edmunda Locarda „Traité de

criminalistique“, ktorá zvlášť podrobne rozpracováva **kriminalistické skúmanie písma a daktyloskopiu**.

V Anglicku sa z veliteľstva polície, známeho ako Scotland Yardu, stal Pátrací odbor, ktorý obsahoval **oddelenie trestnej registrácie** (daktyloskopickú registráciu, kriminalistické evidencie a iné), **oddelenie špeciálne a kriminalistické laboratória**.

V USA zaznamenávame počiatky systematického prístupu ku kriminalistike až v roku 1905, kedy pod tlakom nárastu zločinnosti sa začína organizovať pátracia a kriminalistická služba. Vzniká Identifikačné oddelenie ministerstva spravodlivosti (Division of Identification of the Bureau of Investigation Department of Justice) vo Washingtone.

Po prvej svetovej vojne nastáva významné obdobie vzniku univerzitných kriminalistických inštitúcií. Tieto boli určené na pomoc justičným bezpečnostným orgánom a zároveň mali zabezpečovať vzdelaných odborníkov pre justíciu, prokuratúru a bezpečnosť. Jedným z prvých takýchto ústavov s teoretickou náplňou bol v Paríži v roku 1922 založený „Institut de criminologie“ (Kriminologický ústav).

Ktorý mal 4. Sekcie:

1. Sekcia trestného práva
2. Sekcia súdneho lekárstva a súdnej psychiatrie
3. Sekcia pre vedeckú políciu a
4. Sekcia pre štúdium väzenstva.

Neskôr bol ústav doplnený o technické laboratória.

Mgr. Andrea Lisoňová

AB URBE CONDITA

SLOVNÍK LATINSKÝCH CITÁTOV

Vážení čitatelia,

ponúkam vám výber abecedne usporiadaných latinských, ustálených spojení a skratiek starovekých no aj novších autorov. Ak sa pozorne začítaš, zistíš, že naši predkovia neboli myšlienково d'aleko od vzdelanej Európy. Je potešiteľné, že sa latinčina u nás opäť dostáva do škôl a hľadá si svoje miesto pod slnkom. Je určená Vám.

Per aspera ad astra, milí žiaci!

Cez ťažkosti ku hviezdám

AB OVO USQUE AD MALA

(Horatius)

Od vajca k jablkám

Starí Rimania začínali svoje hostiny predjedlom, ktoré sa skladalo najčastejšie z vajíčok. Napriek tomu, že hostiny boli obrovským útokom na žalúdok hostí, končili sa aspoň jedným „zdravým“ chodom – podávaním ovocia. Slovné spojenie **ab ovo usque ad mala** sa používa na označenie trvania niečoho od začiatku do konca.

AD LEONES

Levom

Rozsudkom **ad leones** alebo **ad bestias** (šelmám) sa odsudzovali v starom Ríme v cisárskej dobe najťažší zločinci na obzvlášť krutý trest smrti - na roztrhanie dravcami.

AD OCULOS

Pred oči

Názorne, preukazne, na nahliadnutie.

AEQUAT OMNES CINIS

(Seneca mladší)

Popol všetkých vyrovnáva

Po smrti sú všetci ľudia rovní, tvrdil rímsky filozof Seneca.

AERE PERENNIUS

(Horatius)

Trvalejší ako kov

S týmto slovným spojením sa stretávame u rímskeho básnika Horátia, ktorý ním označuje svoje literárne dielo, ako pomník, ktorý pretrvá veku. Bežne sa ním označuje nejaké monumentálne dielo alebo výnimočný objav.

ALEA IACTA EST

(Suetonius)

Kocky sú hodené

Túto historickú vetu údajne vyriekol Gaius Julius Caesar, v roku 49 pred n.l., v čase, keď stál so svojim vojskom pri rieke Rubikon, ktorá oddeľovala Predalpskú Galiu od Itálie. Prekročením riečky sa začala občianska vojna, ktorú viedol s Pompeiom a ktorú napokon vyhral. Hovorí sa, že túto vetu povedal po grécky: „Anerrifthó ho kybos“. A prečo sa tu vlastne hovorí o kockách? Preto, lebo kocka bola v staroveku symbolom hry s neistým koncom. Dnes sa veta **Kocky sú hodené** používa na označenie významného rozhodnutia.

ALPHA ET OMEGA

Alfa a omega

Začiatok aj koniec – alfa je totiž prvým písmenom a omega posledným písmenom gréckej abecedy.

No čo, oslovila vás latinčina? Ak áno, nabudúce budeme pokračovať. Teším sa na vás.

„carpe diem“ – „využi deň, ži naplno“

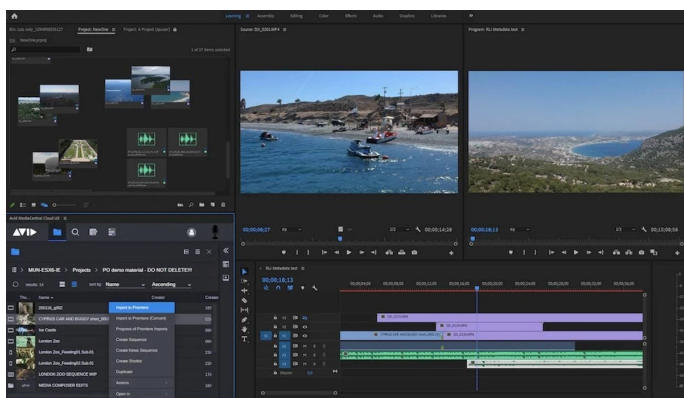

VIDEO-EDITAČNÉ PROGRAMY

Adobe Premiere Elements

Medzi legendy na poli videoeditorov patrí Adobe Premiere a jeho verzia pre bežných používateľov s prívlastkom *Elements*.

Silnou stránkou programu je jeho prehľadnosť, automatizované funkcie či užitočný sprievodca. Pozoruhodnou funkciou programu je funkcia s názvom "Rýchle filmy", ktorá vám umožňuje vybrať si z prednastavených šablón a do nich vložiť vlastný videomateriál. O zvyšok sa postará funkcia. Samozrejmosťou si najrôznejšie efekty.

Blackmagic DaVinci Resolve

K populárnym videoeditorom patrí aj bezplatný program *DaVinci Resolve*, ktorý svojou funkčnosťou, možnosťami strihania a efektami nesklame ani náročnejších používateľov. Užitočnou vychytávkou bude určite aj možnosť ladenia farieb, korekcie pomocou

kriviek, odstránenie šumu či spracovanie surových RAW dát. Poteší aj synchornizácia záberu s audiostopou a kľúčové snímky.

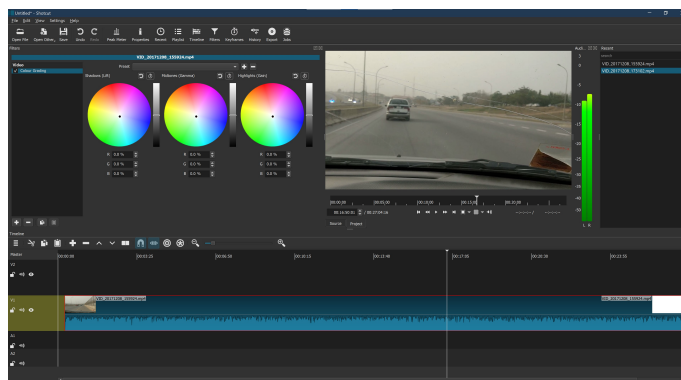
OpenShot Video Editor

Zo skupiny programov s otvoreným zdrojovým kódom predstavujeme OpenShot, ktorý je dostupný, tak pre systémy Windows ako aj Linux, či MacOS. Ponúka základné možnosti strihu, prácu s viacerými stopami, efekty a tiež editor 3D animácií. Pre jednoduchú domácu úpravu dovolenkového videa, môže byť OpenShot veľmi zaujímavou voľbou.

Shotcut

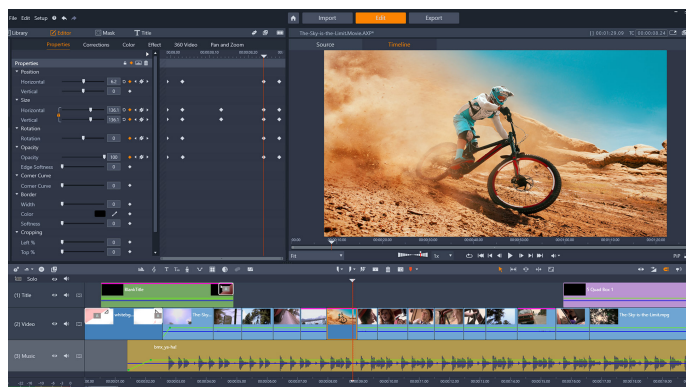
Jednoduchší video-editačný program, poskytovaný zadarmo, podobne ako predchádzajúci. Podobný je aj rozsah funkcií, od zá-

základného strihu, cez efekty, úpravu farieb, rôzne filtre, či práca so zvukovými kanálmi.

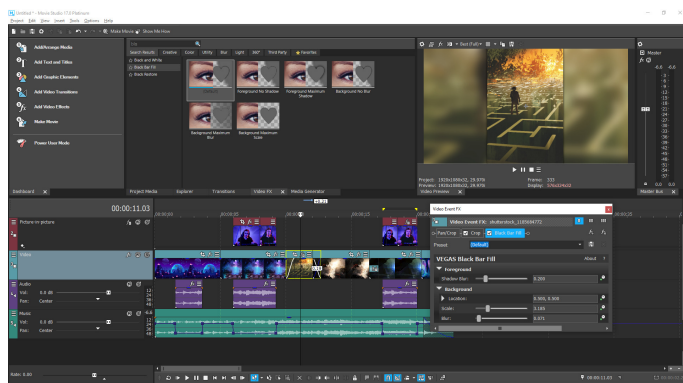
Pinnacle Studio

Stálicou medzi videoeditormi je celkom určite aj program *Pinnacle Studio*. Program disponuje samozrejme všetkými základnými videoeditačnými funkciami, do strihu, cez efekty, úpravu farieb až po prácu so zvukovými stopami. Podobne ako v prípade programu od Adobe, aj tu sa môžeme stretnúť s automatizovanou funkciou Smart Movie, ktorá sa postará o automatické spracovanie vložených videosekvencií a priradenie efektov podľa predpripravených šablón. Program určite poteší aj skúsenejších video-strihačov.

Vegas Movie Studio

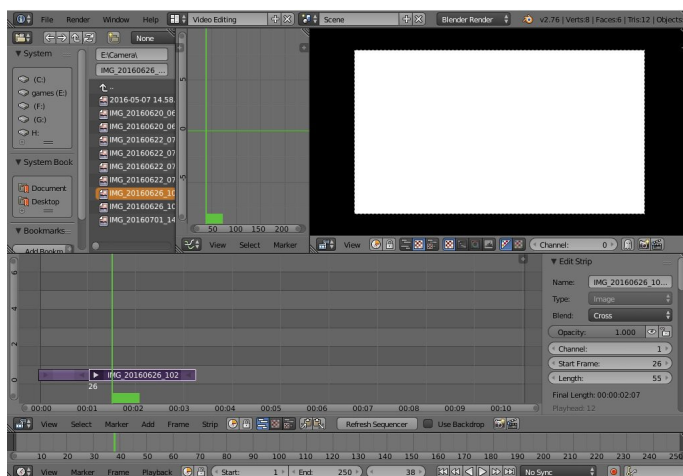
Pri predstavení videoeditorov nesmie chýbať známy program Vegas Movie Studio pôvodne od spoločnosti Sony, dnes ale pod značkou Magix. Ide o odľahčenú verziu profesionálneho strihacieho programu určenú pre domácnosti. Medzi zaujímavosti programu patrí schopnosť editovať 3D video až v 4K rozlíšení. Veľké množstvo efektov a prechodov s možnosťou ich rozšírenia pomocou zásuvných modulov zvyšuje úžitkovú hodnotu tohto programu. Poteší aj podpora dotykových obrazoviek a intuitívne ovládanie polo-profesionálnej aplikácie.

Blender

Program Blender už v našom časopise bol spomenutý. Ide primárne o 3D animačný nástroj, ktorého súčasťou je aj výkonný editor videa. Poskytuje kompletnú sadu nástrojov od modelovania, animácie, simulácie, tvorby materiálov, snímania pohybu až po renderovanie a export. Ovládanie uľahčuje množstvo klávesových skratiek, ktoré robia prácu s programom flexibilnejšiu. Pre pokročilejších používateľov je k dispozícii API pre tvorbu skriptov k automatizácii niektorých činností.

Podporuje tzv. raytracing, radiosity, enviromental mapping, aliasing. Blender má aj vlastný tzv. game engine pre tvorbu hier a vizualizácií. Program je multiplatformový a teda dostupný pre všetky bežné operačné systémy. Vyvíjaný je pod licenciou GNU GPL ako Open Source a teda pre bežného užívateľa je k dispozícii zadarmo.

Haluze a halúzky

Keď sa darí na hodine . . .

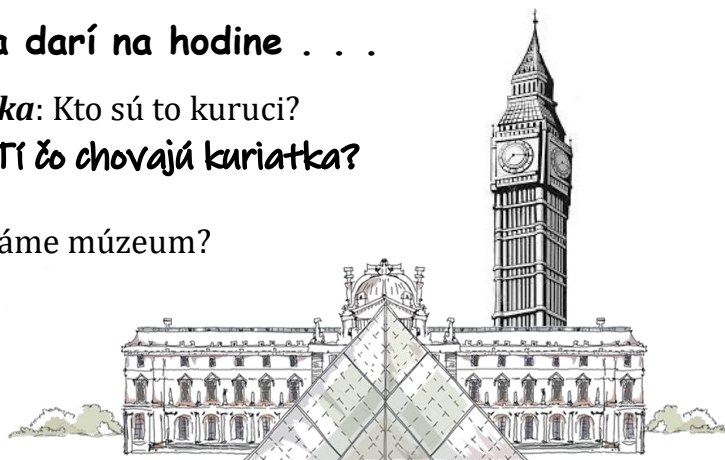
Učiteľka: Kto sú to kuruci?

Žiak: Tí čo chovajú kuriatka?

Učiteľka: Poznáte nejaké veľké svetovo známe múzeum?

Žiačka: Londýn v Louvre.

Žiak: Britské múzeum v Paríži.

Učiteľka: Kto bol Abraham Lincoln?

Žiak: Týpek, ktorý chcel zrušiť otroctvo.

Žiačka: Pán učiteľ, prečo sa tá postava volá Oswald, keď po osvalde sa chodí?

Žiak: (na stanovišti na dni finančnej gramotnosti) Pani učiteľka, mne ide matematika, ale nie takto z boku.

Keď sa darí na písomke ...

Vedomosti z dejepisu ...

Ako sa volá myšlienkový prúd 18. storočia, ktorý vyzdvihuje význam rozumu a vedeckého poznania?

Žiak: ~~osvetlenie~~ *osvietenstvo*

Ako sa volá viera, že Boh stvoril svet, ale ďalej doň nezasahuje?

Žiak: ~~demokracia~~ *deizmus*

Čím sa zaoberali roľníci?

a) stavbou domov

b) poľnohospodárstvom

c) výrobou látok

Keď človek začal pestovať rastliny, z lovca a zberača sa z neho stal

a) poľovník

b) robotník

c) roľník

Z akého náboženstva vychádza náš európsky model rodiny?

a) kresťanstvo

b) islam

c) budhizmus

Ako sa volali organizácie remeselníkov v stredoveku?

a) mechy

b) tlupy

c) cechy

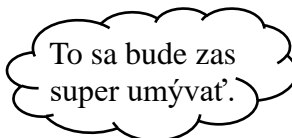

Ku definícii vyber správny pojem (*národ, biblická čeština, etnikum, kodifikácia*):

- a) príslušníci nejakej národnosti alebo národa - národ
- b) slovakizovaná podoba češtiny - kodifikácia
- c) spoločenstvo ľudí so spoločnou históriou, jazykom, kultúrou - čeština
- d) spísanie a zjednotenie pravidiel / predpisov jazyka - etnikum

Na čo slúžila v praveku keramika?

Žiačka: na uschovanie lekvárov a džemov

Vysvetli pojem bezzemok:

Žiak: muž, ktorý išiel na lov

Akú úlohu mal slon v dejinách Rímskej republiky?

Žiak: na to, aby rozpučil protivníkov

Vysvetli vlastnými slovami obrazné označenie „Svet sa zmenšil“:

Žiak: zmenšil sa z veľkého na menší, napr. mal 1 m a teraz má 50 cm.

K osobnostiam napíš, kto boli, čím sa preslávili:

Žiačka: PERIKLES - horčíkový minerál, ktorý sa prirodzene vyskytuje v kontaktných metamorfovaných horninách

Vedomosti z biológie ...

Chuťové bunky, ktoré rozoznávajú chuť sa nazývajú:

- a) chuťové hrnčeky
- b) chuťové nádoby
- c) chuťové poháriky

Čuchové receptory sú uložené v ...

- a) nosovej dutine
- b) ústnej dutine
- c) oku

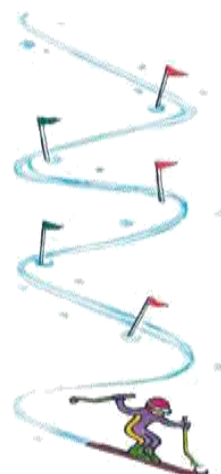

Vedomosti z fyziky ...

Čo je trajektória?

Žiačka: vymyslená čiara, ktorá spája body

Žiak: priemyselná čiara, ktorá značí dráhu

Mgr. Marianna Marcinková

ŠPORTOVÉ ÚSPECHY NAŠICH DETÍ

Orientačný beh chlapci – 3. miesto v okresnom kole

Vybíjaná žiačok – 1. miesto v okresnom kole, postup do krajského kola

Školská basketbalová liga – 7 zápasov = 7 víťazstiev

MINI Volejbal (3-kový) žiačok - 1. miesto – postup do oblastného finále 25.5. v Studienke

MIDI Volejbal (4-kový) žiačok – 1. miesto – postup do oblastného finále 27.5. v Studienke

Plávanie ml. žiakov a žiačok:

4. miesto Jakub Ščevlík

5. miesto Alexandra Slezáková

Štafeta 4x25m voľný spôsob – 5.miesto

Vvodné pólo mix – 1. miesto, postup na majstrovstva Slovenska do Šamorína

Futbal ml. žiakov – 1.miesto – postup na kraj

Stolný tenis dievčatá aj chlapci – 1. miesto - postup na krajské kolo

Predkovia chceli slúžiť najvyššej cnosti, a tak vytvorili štát. Aby vytvorili štát, nadobudli vedomosti. Keď mali vedomosti, stali sa poctivými. Keď boli poctiví, stali sa ich rodiny poriadnymi. Keď rodiny boli poriadne, aj štát sa riadne spravoval. A keď sa poriadne spravoval, zavládol na celom svete mier a spokojnosť.

Mgr. Andrea Lisoňová

KVÍZ O ŠŤASTÍ

Šťastie ovplyvňujú nielen životné udalosti, ale aj to, ako sa k nim postavíme. Preto najprv musíme prísť na to, ako sme na tom so šťastím práve teraz. Po tomto krátkom kvíze budete mať lepšiu predstavu o svojej štartovacej pozícii.

Aký je váš momentálny pohľad na život?

- A. Optimistický
- B. Nespokojný
- C. Frustrovaný
- D. Smutný

Keď sa pozriete na svoje doterajšie úspechy, čo pociťujete?

- A. Nadšenie
- B. Spokojnosť s tým, ako sa veci vyvinuli
- C. Frustráciu. Veríte, že ste mohli dopadnúť lepšie
- D. Sklamanie

Ako často robíte niečo len tak pre radosť?

- A. Každý deň
- B. Každý týždeň
- C. Raz za čas
- D. Nikdy

Ako často cvičíte?

- A. Každý deň
- B. Každý týždeň
- C. Raz za čas
- D. Nikdy

Koľkí vaši priatelia by vám podľa vás pomohli pri nejakej životnej kríze?

- A. Všetci moji priatelia
- B. Asi desať
- C. Len jeden či dvaja
- D. Nikto

Ako spíte?

- A. Veľmi dobre - priemerne osem hodín denne
- B. Väčšinou dobre, podľa toho čo práve prežívam
- C. Nie najhoršie, ale často sa v noci budím
- D. Veľmi zle - mám problém s nespavosťou

Sledujete každý deň správy?

- A. Nie často, pokiaľ nejde o niečo čo ma zaujíma
- B. Väčšinou si pozriem novinky
- C. Väčšinou si večer pozriem správy
- D. Som závislý od správ, sledujem ich online, v novinách, rádiu, či televízii

Keď ste sa dnes ráno zobudili, ako ste sa cítili?

- A. Tešil/a som sa, že už vstávam
- B. Normálne - ani dobre, ani zle
- C. S nanič pocitom
- D. Skľúčene

Ako často sa stretávate s priateľmi?

- A. Každý deň
- B. Každý týždeň
- C. Raz za čas
- D. Nikdy

Aký je váš celkový zdravotný stav?

- A. Výborný
- B. Nie zlý
- C. Horší
- D. Otrasný

Máte pekné spomienky na detstvo?

- A. Áno, bolo to šťastné obdobie
- B. Áno, bolo to fajn
- C. Ani nie, bolo to celkom fajn, ale teraz je mi lepšie
- D. Bolo to veľmi ťažké

Keď vám niekto oznámi zlú správu, ako dlho trvá, kým trvá, než sa z nej spamätáte?

- A. Nie dlho, ak mám niekoho, s kým sa o tom viem porozprávať
- B. Istý čas, podľa toho, čo iné sa deje
- C. Niekoľko dní, často premýšľam o veciach
- D. Celé veky, dookola si to premieľam v hlave

Vyhodnotenie odpovedí

(A - 4 body / B- 3 body / C- 2 body / D- 1 bod)

Výsledok: 48-36 bodov

Ste celkom optimisticky naladený a odolný voči každodenným problémom. Už teraz zrejme robíte dostatok činností, ktoré vás naplňujú a pomáhajú vám udržať si pozitívny pohľad na život, a máte okolo seba ľudí, čo vás podporia, keď máte nejaké problémy.

Výsledok: 35-24 bodov

Ste dostatočne vyrovnaný so životom, ale niektoré vonkajšie faktory na vás vplývajú viac, ako by ste chceli. Pomohla by vám nová činnosť, čo by obohatila váš život a rozšírila okruh blízkych priateľov. Vďaka tomu sa budete vedieť lepšie vyrovnáť s problémami a zvládnuť ťažké časy.

Výsledok: 23- 12 bodov

Mali by ste využiť túto príležitosť, aby ste prehodnotili svoj život, či robíte dosť na vyváženie pozitívnych a negatívnych faktorov. Zamerajte sa na svoje vzťahy, prácu, skúste prehodnotiť, či vám niečo nespôsobuje stres a nezabraňuje pociťovať v živote šťastie. Cvičíte dosť, spíte dobre, stravujete sa správne? Ak nie, možno by vám pomohol výživový poradca, prípadne terapeut. Skúste do svojho života opäť vnieť iskierky šťastia.

Mgr. Ján Ihracký

JE PRE TEBA GEOGRAFIA ŠPANIELSKOU DEDINOU?

Geografia, predmet milovaný i nenávidený, zvládneš odpovedať
na niekoľko geografických zaujímavostí?

1. Ktorý štát používa najviac časových pásiem, konkrétne 12?

- A. Čína
- B. Francúzsko
- C. Rusko
- D. USA

2. Ktorý štát je rozlohou najväčšou vnútrozemskou krajinou sveta?

- A. Mongolsko
- B. Rusko
- C. Kazachstan
- D. Maďarsko

3. V ktorom štáte nájdeme najviac jazier?

- A. USA
- B. Fínsko
- C. Čína
- D. Kanada

4. Ktorý štát je z 99% rozlohy tvorený púšťou?

- A. Egypt
- B. Tunisko
- C. Líbya
- D. Peru

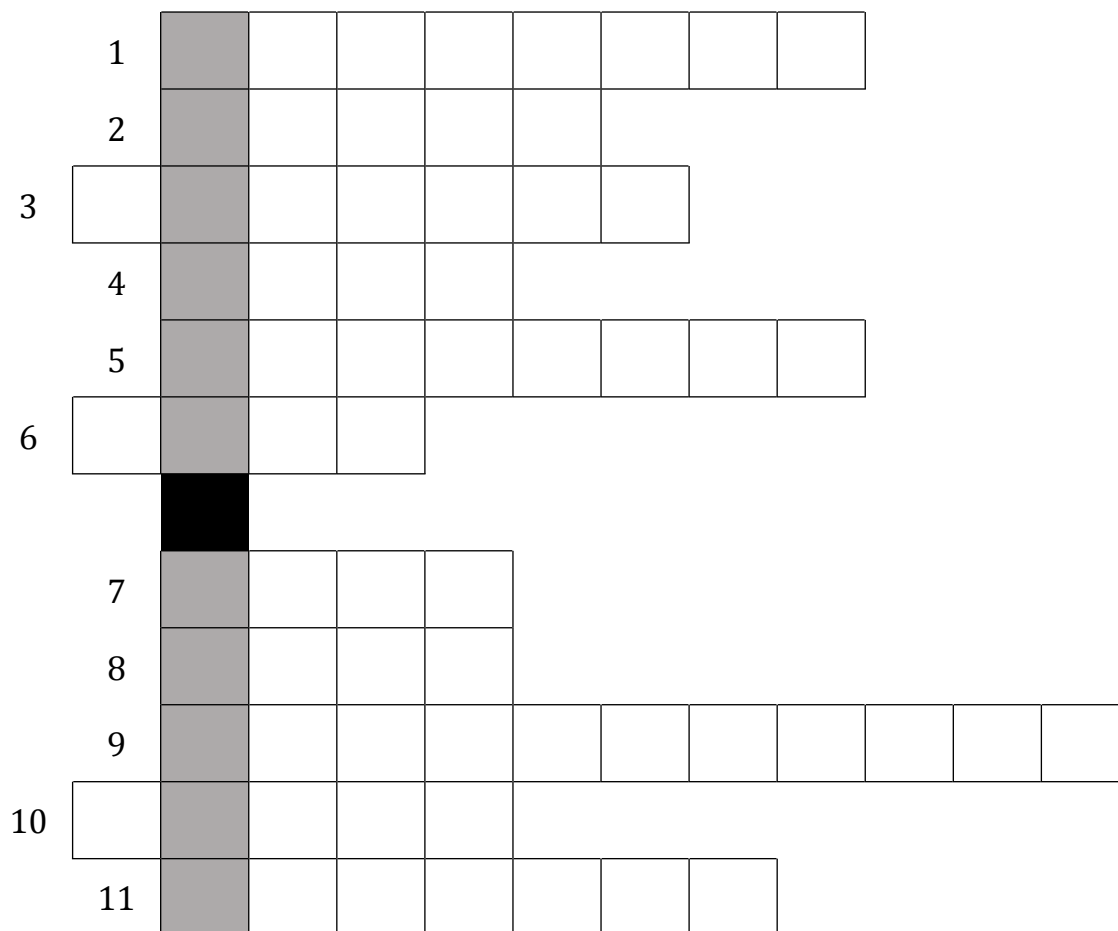
5. Väčšie ako štát Izrael (rozloha 22 tisíc km²) je?

- A. najväčší aquapark sveta
- B. najväčšie letisko sveta
- C. najväčšia ZOO sveta
- D. najväčší ranč sveta

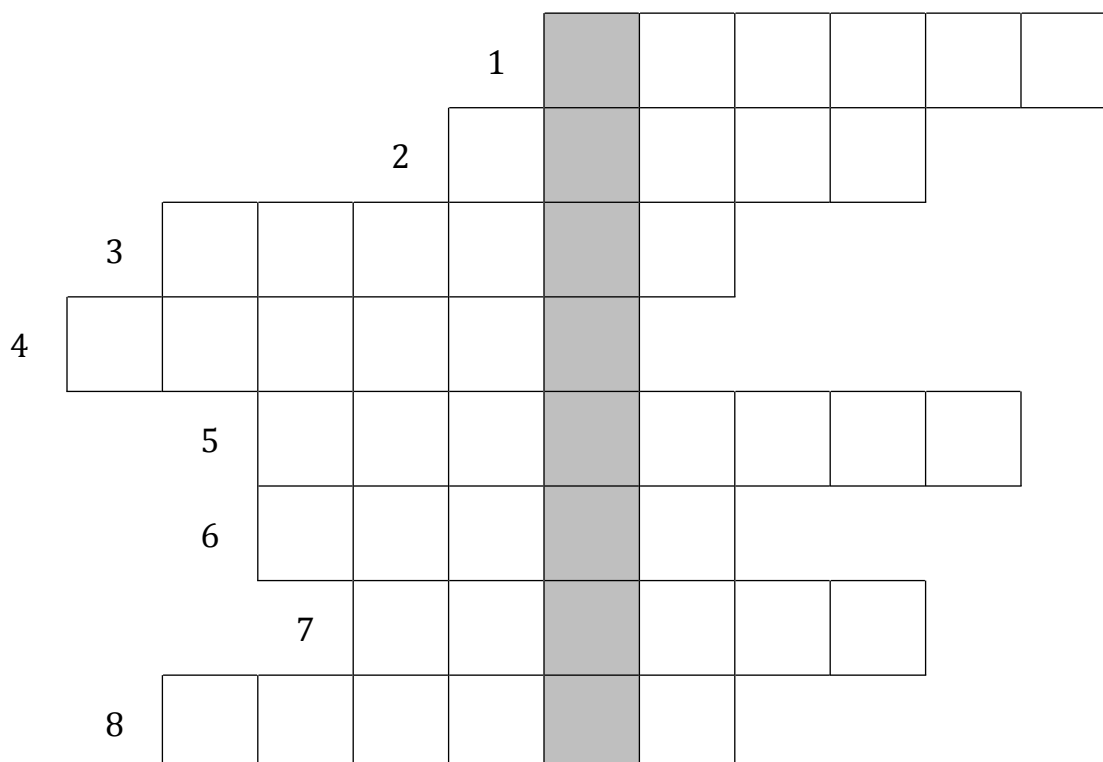

Výsledky:

1B (medzi územia Francúzska totiž rátame aj tie, ktoré sa nachádzajú v zámorí napr. Guyana, Francúzska Polynézia, Rusko má 11 časových pásiem, Čína má napriek svojej veľkosti len jedno časové pásmo.), **2C** (Rusko je síce rozlohou najväčší štát sveta, ale má prístup k moru. Najväčším vnútrozemským štátom je Kazachstan. Niekoľko by mohlo zmiest, že leží na brehu Kaspického mora, to už nie je morom, ale jazerom.), **3D** (Hoci sa „krajinou tisícich jazier“ nazýva Fínsko, najviac jazier má Kanada. Nachádzajú sa tam až 3 milióny jazier, čo je približne 60% všetkých jazier sveta.), **4C** (Líbya patrí medzi „najvyprahnutejšie“ miesta na našej planéte. Na niektorých miestach nezaznamenali dážď celé desaťročia.), **5D** (Tento ranč má rozlohu až 24 tisíc km². Na ranči sa vo veľkom chovajú ovce, kvôli útokom dingov prešli aj na iné zvieratá. Nakoľko je ranč obrovský, majitelia na monitorovanie svojich stád musia využívať lietadlá.)

1. Ján Ámos ...
2. Mesto ležiace pod Zoborom
3. Streda po nemecky
4. Cieva vchádzajúca do srdca
5. Nonsense inak
6. Antonymum k slovu hladný
7. Miesto ťažby surovín a rúd
8. Oblúbené pohorie na lyžovanie v zahraničí
9. Umelecký prostriedok
10. Poézia inak
11. Viedeň je hlavné mesto ...

1. Aká platidlo sa používa v Maďarsku?, 2. Aká platidlo sa používa v Anglicku? 3. Platidlo, ktoré sa používa v Českej republike je česká, 4. Ako sa volá 2. séria eurobankoviek (je pomenovaná podľa princeznej z gréckej mytológie, ktorú uniesol boh Zeus v podobe býka)?, 5. Aká je farba päťdesiat eurovej bankovky?, 6. Ako jedným slovom označíme kovové platidlá?, 7. Aké platidlo sa používa na Ukrajine?, 8. Ako pomenujeme naturálne peniaze jedným slovom?

F	I	A	P	O	R	U	E
N	A	K	L	N	Č	N	Á
F	I	N	A	N	C	I	E
G	T	A	T	M	E	N	A
K	N	B	I	K	R	A	T
U	E	N	D	O	L	Á	R
N	C	M	L	R	O	T	A
A	N	O	O	Ú	S	Ť	K

Slová:

financie, dolár, banka, platidlo, mena,
karta, úrok, kuna, cent, minca, euro

Riešenie:

.....

GALERIA

Tatiana Brezinová

Zoja Ostrožlíková

Hovoríš, že miluješ dážď, ale používaš dáždnik.

Hovoríš, že miluješ slnko, ale schovávaš sa v tieni.

*Hovoríš, že miluješ vietor,
ale keď fúka, zatvoríš okno.*

...preto sa bojím dňa,

keď povieš,

že ma miluješ.

*“Je jednoduchšie oklamať ľudí,
ako ich presvedčiť, že boli oklamaní.”*

...

*"Keď raz vytryskne sloboda v duši človeka,
bohovia proti takémuto človeku nič nezmôžu."*

...

*"Ten, kto hovorí: tu vládne sloboda, klame,
pretože sloboda nevládne."*

...

*“Úlohou učiteľa je naučiť deti AKO majú myslieť
a nie ČO si majú myslieť.”*

...

*“Múdri hovoria, aby niečo povedali,
blázni rozprávajú, len aby vraveli.”*

...

*“Dobro je syntéza pravdy, krásy, sebestačnosti,
dokonalosti a naplnenia.”*

